

בית המשפט המחוזי חיפה

27 מאי 2020

ע"ו 40165-05-20 פלוני נ' מרכז בריאות הנפש
מזרע (מזור)

השופט ש' ברלינר

בפני:

פלוני

המערער:

נגד

הוועדה הפסיכיאטרית - מרכז בריאות הנפש מזרע
(מזור)

המשיבה:

פסק דין זה ניתן לפרסום

פסק דין

1. ערעור על החלטת הוועדה הפסיכיאטרית מיום 17.5.20, בדיון לפי ס' 10(ג) לחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991 (להלן – החוק), לפיה הוארך אשפוזו הכפוי של המערער בבית החולים לתקופה נוספת, עד ליום 14.6.20.

2. באשפוזו הכפוי של המערער הוחל מכוח הוראת אשפוז מיום 3.5.20, שהוארכה ביום 11.5.20. עררים על ההוראה והארכתה נדחו על ידי הוועדה ביום 7.5.20 וביום 13.5.20, וכן נבדק עניינו של המערער בדיון קודם בבית משפט זה בתיק ע"ו 18923-05-20. בפסק הדין מיום 14.5.20 פורטו הנתונים הצריכים לעניין באשר למצבו הנפשי של המערער, ההחמרה, ההתנהגות, מצב בני המשפחה, וטענות המערער כנגד אשפוזו. ערעורו נדחה, ובסיכום נרשם:

"הנתונים שבפני מאשרים כי מצבו הנפשי של המערער, וההחמרה במצבו, מקיימים את התנאים הנדרשים לצורך קיומו של אשפוז בכפיה, נוכח רמת המסוכנות לאחרים, ובמיוחד כלפי אימו של המערער, מחמת מצבו הנפשי ופעילות מחלתו. הבדיקה הפסיכיאטרית של המערער נערכה על ידי רופאה פסיכיאטרית בעלת מינוי. לא היה כאן, כטענת ב"כ המערער, כל דילוג על שלב כלשהו שקיומו נדרש כדי לקיים שרשרת החלטות כדין לגבי האשפוז והארכתו. נוכח מצבו של המערער, אין כעת ישימות בנקיטת צעד מתון יותר, כדוגמת טיפול מרפאתי כפוי בקהילה. אולי אפשר יהיה ללכת בדרך זאת בקרוב, אך אין לדעת אימתי הדבר יתאפשר. לעת הזאת יש להמשיך בטיפול במסגרת של אשפוז כפוי כדי להביא לשיפור הנדרש במצבו הנפשי של המערער והפחתה משמעותית של מסוכנותו, עד כי יתאפשר להחזירו לחיים בקהילה, בחיק משפחתו, מבלי לסכנה ומבלי לשבש במידה חמורה את מהלך חייה. עכשיו אין זה בגדר האפשר."

בית המשפט המחוזי חיפה

27 מאי 2020

ע"ו 40165-05-20 פלוני נ' מרכז בריאות הנפש
מזרע (מזור)

3. לאחר שבועיים ראשונים של אשפוז כפוי מכוח הוראת הפסיכיאטר ועל פי הארכתה, הניח המנהל על שולחנה של הוועדה בקשה מפורטת בכתב, היא ההפניה מיום 14.5.20, בה הוא פירט את הפרטים הדרושים לצורך הדיון בוועדה, והמליץ כי היא תאריך את האשפוז לתקופה נוספת של חודש ימים. המנהל הסביר כי המערער חסר תובנה למצבו, התנהגותו חסרת גבולות, משפחתו תומכת בהמשך האשפוז לאור חומרת האיום בבית, וכי המסוכנות שבמערער, נוכח מצבו הנפשי, היא ברמה נמוכה לעצמו, אך ברמה גבוהה לאחרים.

4. ביסוד הדיון בפני הוועדה עומדים כל נתוני ודיוני העבר וכן הפניית המנהל, ובדיקת הוועדה אשר בצירוף שאר הנתונים מגבשים לעיני הוועדה תמונת מצב כוללת לגבי החולה, כך שהיא תיווכח לדעת בעצמה מה הוא מצבו הנפשי של החולה, האם מצבו מצדיק אשפוז בכפיה, האם יש להאריך את האשפוז ולאיוזו תקופה, או שמא ניתן להסתפק בצעד מתון יותר, ובמקרה המתאים אף לשחרר את החולה מן האשפוז. החולה הוא זה העומד במרכז הדיון, שעה שהוא נפגש לראשונה (למעט במקרה בו דנה הוועדה בערר/ים מטעמו) עם גורם חיצוני – רפואי מוסמך, שאינו חלק מבית החולים ומצוות המחלקה עצמה בה הוא מאושפז, ולדיון זה בפני הוועדה חשיבות רבה, הן מבחינה משפטית שהיבטה העיקרי הוא הצורך בבדיקה כי חירותו וכבודו של החולה לא ייפגעו אם אין בכך הכרח, וגם לא מעבר למידה נדרשת וכדין, והן מבחינה פסיכיאטרית, שעה שעל הוועדה להאזין לו בקשב, לכבד אותו ואת אישיותו, לאפשר לו לבטא את עצמו, ולהבין את טיב מחלתו ואת מצוקותיו, כך שלשיבה ולדיון יהא גם ערך פסיכותראפויטי, ולא ערך פורמלי – משפטי בלבד. על כך ר' ע"ו 44069-05-20 מיום 26.5.20.

5. אם ערכאת הערעור רואה כי הדיון בוועדה התנהל כהלכה, הונחה בפניה תמונה כוללת לגבי החולה, עברו, רקעו, מצבו, והקורה עימו טרם האשפוז ובמהלכו, והצפוי לקרות עימו אם לא יאושפז, טיב מחלתו ברור לה, ויש ביכולתה להעריך הערכה של ממש (שאין לראותה כספקולציה גרידא) את מסוכנותו וכי תנאי החוק מתקיימים לגביו, וכל זה (העובדות, תנאי החוק, ומהלך הדברים) משתלב יחד לתמונה המאשרת ומבססת את מסקנתה, במצב דברים זה תראה ערכאת הערעור את מסקנת הוועדה כמסקנה סבירה המיוסדת גם על מומחיותם הרפואית של חברי הוועדה, והיא (ככלל) לא תתערב בה, אלא במקרים חריגים.

6. הוועדה שמעה את המערער אשר טען כי הוא כלוא כבר שבועיים על לא עוול בכפו; עקבו אחריו לאחר שהוא עשה "דברים משמעותיים מבחינה מודיעינית והחליטו להכניס אותי לפה"; הוא הודיע על כך למשטרה ולגורמי החוק; מדובר בדברים "שהיו נתונים לשליטה זרה"; הוא חושש כי מרעילים את אביו, וגם השופט שאישר את אשפוזו מכוח ההוראה והארכתה, טעה. בבדיקת המערער, נרשם בדו"ח מיום 17.5.20 בין היתר, כי המערער "מאוד מתוח, משתף פעולה באופן פורמאלי, מדבר בשטף רב, מגלה מחשבות שווא של יחס ורדיפה. שיפוט ושיקול דעת מושפעים באופן ישיר ממחשבות

בית המשפט המחוזי חיפה

27 מאי 2020

ע"ו 40165-05-20 פלוני נ' מרכז בריאות הנפש
מזרע (מזור)

השווא שלו. חסר כל תובנה למצבו. האפקט מתוח, סף גירוי נמוך. בוחן מציאות פגום במידה ניכרת". המסוכנות שבמערער הוערכה על ידי הוועדה ברמה גבוהה לעצמו ולאחרים; האשפוז הוארך כאמור לעיל, והוועדה סיכמה: מדובר במטופל שזהו אשפוזו הפסיכיאטרי הראשון. בבדיקתו שרוי במצב פסיכוטי פעיל, מגלה מחשבות שווא אקטואליות של יחס ורדיפה, עם השפעה ישירה על התנהגותו(ו). חסר כל תובנה למצבו ולצורך בטיפול. שיפוט ובוחרן המציאות פגומים במידה ניכרת ולכן מהווה סיכון ברמה גבוהה לעצמו ולאחרים ולא ניתן בשלב זה לשקול חלופת אשפוז. לאור ממצאי הבדיקה הוועדה מחליטה להאריך את האשפוז הכפוי לתקופה נוספת של עד חודש ימים."

7. על כך מלין המערער. בדיון בפני הוא חזר וטען כי "מורן שגיא (הרופאה הפסיכיאטרית שבדקה אותו) הגיעה (אליו) מטעם משרד הבריאות ולא לפי בקשת הוריי"; הוריו ביקרו אותו בבית החולים אך "לא אמרתי להם שיש דיון כי אני מעדיף לפגוש אותם כאשר אני חופשי"; אין בו סכנה, הוא נוטל את התרופות אף שהוא חושב שהוא לא צריך אותן; הוא שירת ביחידה מובחרת "ובמגוון עבודות מועילות לחברה, (ו)מקווה שהמדינה תגמול לי טובה".

8. לאחר שעיינתי בחומר המונח בפני ושקלתי את טענותיו של המערער, אני מחליט לדחות את הערעור.

9. כפי שנרשם בדיון בע"ו 18923-05-20, זה תקופה שחלה החמרה במצבו הנפשי של המערער תוך יצירת מסוכנות של ממש בגלל הפגיעה הניכרת בשיפוטו תוך יצירת סיכון ממשי לעצמו ולסביבתו. מהלך הדברים קודם לאשפוז ובמהלכו הצדיק את אשפוזו, ובאשפוז זה יש להמשיך עד אשר תושג הטבה במצבו הנפשי והפחתת המסוכנות, באופן שהמערער עצמו והסובבים יוכלו לשאת בסיכון שבשחרורו, אם כאדם חופשי לכל דבר, ואם תחת מגבלות של מעקב וטיפול בקהילה. על כן נרשם שם כי "לעת הזאת יש להמשיך בטיפול במסגרת של אשפוז כדי להביא לשיפור הנדרש במצבו של המערער והפחתה משמעותית של מסוכנותו, עד כי יתאפשר להחזירו לחיים בקהילה, בחיק משפחתו, מבלי לסכנה ומבלי לשבש במידה חמורה את מהלך חייה, עכשיו [כך במועד מתן ההחלטה – 14.5.20] אין זה בגדר האפשר."

10. הטיפול בחולה הנפש הוא תהליך מורכב, רב פנים, בתרופות, בטיפול פסיכותרפיוטי, פסיכולוגי, טיפול תומך, יצירת מסגרת תמיך לחיים ותעסוקה המאפשרת שהות ברת קיימא, תוך תקווה לחיים בכבוד ובחירות, של חולה הנפש, מחוץ לבית החולים. נדרש כי הפגיעה הניכרת בשיפוט ובתובנה תהא ברמה נמוכה יותר, כי תושג הפוגה בפעילות המחלה, רצוי כי תהא בחולה תובנה לנחיצות בטיפול, בלא אנוגנוזיה. התנהגותו לא תהיה מסוכנת ומסכנת, ויווצרו מידה של אמון ושיתוף פעולה בינו לבין המערכות המטפלות בו. אין די במצב רגעי וחולף בו נראה מצבו תקין. המצב התקין (אף אם יחסית וחלקית) צריך שיהא עימו סיכוי בר קיימא לקיום ושרידות, נוכח אתגרי וגירויי החיים

בית המשפט המחוזי חיפה

27 מאי 2020

ע"ו 40165-05-20 פלוני נ' מרכז בריאות הנפש
מזרע (מזור)

(סמים, חומרים, מערכות יחסים מעורערות, העדר תעסוקה, בית משפחה, ועוד), מחוץ למסגרת המגבילה, אך גם המגוננת, של בית החולים. העיקרון הבסיסי שבחוק הקובע עד מתי יש לאשפז את חולה הנפש בכפיה מכוח צו בבית החולים: ס' 28(ב1) "הוועדה תחליט על שחרורו של חולה אם מצאה כי אין עוד הצדקה להמשך אשפוזו נוכח מצבו הנפשי ומידת המסוכנות הנשקפת ממנו, בשים לב למצבו הנפשי", חל גם על האשפוז האזרחי הכפוי, אם כי בהתאמה הנדרשת: בין היתר, ברירת המחלוקת היא שחרור בהעדר הארכה, ועל השחרור יכול להחליט גם המנהל עצמו, ואין צורך בהחלטת וועדה לצורך זה.

11. הדיון בוועדה בעניינו של המערער התנהל כהלכה. תמונת המצב הכוללת לגבי המערער, הקורה עימו בעבר, במהלך האשפוז, ובבדיקה עצמה, כל אלה מתיישבים היטב עם מסקנתה כי הוא עדיין "שרוי במצב פסיכוטי פעיל" נוכח פעילות המחלה ומחשבות השווא שבו המכתיבות את התנהגותו, טרם הושג בו השיפור הנדרש כדי לאפשר את השבתו לחברה, ולא היה מנוס מלהחליט אלא להאריך את האשפוז, כפי שביקש המנהל.

12. על יסוד כל האמור מתבקשת המסקנה כי החלטת הוועדה סבירה, וכי אין הצדקה להתערב בה.

13. לאור כל זאת, הערעור נדחה.

ניתן היום, ד' סיוון תש"פ, 27 מאי 2020, בהעדר הצדדים.

שמואל ברלינר, שופט עמית